БҮТҮН ӨЛКӘЛӘРИН ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛӘШИН!

1934-чү ИЛДӘН ЧЫХЫР

ӘДӘБИЈЈАТ вә ИНЧӘСӘНӘТ

«ЛИТЕРАТУРА И ИСКУССТВО»

Азәрбајчан Совет Јазычылары Иттифагы вә Азәрбајчан ССР Мәдәнијјәт Назирлијинин органы

Орган Союза Советских писателей Азербайджана и Министерства Культуры Азербайджанской ССР.

№ 28 (1281) | Шәнбә, 11 ијул 1964-чү ил | Гијмәти 4 гәпик.

МҮАСИРЛӘРИМИЗИ ЕКРАНА!..

ҺӘР бир сәнәт әсәринин әсас мәзијјәти онун нә гәдәр һәјати, бәһс етдији һадисәләрин нә дәрәчәдә тәбии олмасы илә мүәјјәнләшдирилир. Хроникал вә сәнәдли филмләр бу чәһәтдән хүсусилә мараглыдыр. Чүнки һәмин жанрда јарадылмыш әсәрләр билаваситә һәјатдан көтүрүлүр, һадисәләр әслиндә олдуғу кими дә көстәрилир. Лакин бу о демәкдирми ки, belә әсәрләр бәдии фикирдән, јарадычылыг ахтарышларындан мәһрум олмалыдыр? Әлбәттә, јох. Хроникал вә сәнәдли филм усталарынын сәнәткарлыг мәсәләләринә бөјүк диггәт јетирмәләри вачибдир. Бәдии фикир, композисија мүкәммәллији сәнәдли филми әтә тана көтирир, ону тамашачылара севдирир.

Инди, зәһмәт адамларымызын бөјүк гуручулуг ишләри илә мәшғул олдуглары бир дөврдә зәһмәткешләрин коммунист тәрбијәсиндә көзәл хроникал вә сәнәдли филмләрин ролу даһа да артмышдыр. Кино сәнәтинин бу жанры әмәк гәһрәманларымызын ишини, зәнкин фәалијјәтини рәнкарәнк, тәбии бојаларла әкс етдирмәк үчүн кениш јарадычылыг имканы верир. Даһи В. И. Ленин һәлә Совет һакимијјәтинин илк илләриндә хроникал филмләрә диггәт јетирмәк лүзумундан данышмыш вә кино-филмләр истеһсалыны хроникадан башламағы мәсләһәт көрмүшдү. Кино сәнәтимизин сүр'әтлә инкишаф етдији индики шәраитдә хроникал вә сәнәдли филмләр кениш истеһсал олунур, күндәлик мәсәләләр, әмәк чәбһәсиндәки јениликләр һәмин чанлы салнамәдә өз әксини тапыр. Бу мүһүм јарадычылыг саһәси барәдә мәтбуат сәһифәләриндә сәнәт мәсәләләринә һәср едилмиш мәгаләләрдә, сөһбәтләрдә әтрафлы бәһс олунур. Елә буну демәк кифајәтдир ки, ССРИ Кинемотографија ишчиләри Иттифагынын мајда кечирилән VIII пленуму да сәнәдли филмләрлә әлагәдар чағрылмышды.

Сон вахтлар өлкәмизин мүхтәлиф јерләриндә хроникал вә сәнәдли филмләрә бахыш кечирилмишдир. Белә бир тәдбир ијулун 2—4-дә республикамызын пајтахты Бакы шәһәриндә дә олду. Үч күн давам едән бахышдан сонра јарадычы коллективләрин ишинә јекун вурулду. Сәнәдли филмләр нүмајиш олунан бу бахышда Күрчүстан, Ермәнистан, Азәрбајчан, Шимали Гафгаз вә Ростов вилајәти кинемотографлары иштирак едирдиләр. Республикамызын киностудијасында истеһсал един «Нина» мәтбәәси» сәнәдли филми ССРИ Кинемотографија ишчиләри Иттифагынын биринчи дәрәчәли дипломуна лајиг көрүлдү. Филми исте'дадлы чаван режиссор И. Хәлилов, оператор З. Мәһәррәмов (ссенарининн мүәллифи Д. Тарасовдур) чәкмишдир. «Нина» мәтбәәси» сәнәдли филминдә доғма Коммунист Партијамызын гәһрәманлыгла долу тарихиндән сәһифәләр көстәрилмишдир.

И. Хәлиловун вә З. Мәһәррәмовун бу бахышда газандыглары мүвәффәгијјәт бир даһа көстәрир ки, бизим гочаман сәнәткарларымызын ардынча, чаван, исте'дадлы кадрлар кәлмәкдәдир.

Икинчи дәрәчәли диплом «Дағлардан күчлү» (шимали Гафгаз студијасы) сәнәдли филминә верилмишдир. Филмдә Ставропол-Тбилиси газ кәмәринин чәкилишиндән бәһс олунур. «Азаркешләр» адлы Күрчүстан филминин јарадычы коллективи үчүнчү дәрәчәли дипломла мүкафатландырылмышдыр. Бунлардан әлавә беш студијанын сәнәдли кино чәкәнләринин ән јахшы ишләри ССРИ Кинемотографија ишчиләри Иттифагынын диплом вә фәхри фәрманларына лајиг көрүлмүшдүр. Бу бахыш ачыг-ајдын көстәрди ки, сәнәдли кино илә мәшғул олан кадрларын сајы исте'дадлы кәнч операторларын, режиссорларын һесабына кетдикчә артыр. Ону да демәк лазымдыр ки, бахышын мүнсифләр һеј'әти кино-журналлардан һеч биринә мүкафат верилмәсини мәсләһәт көрмәмишдир. Бу исә биздән кино-журналлара диггәти хејли артырмағы, бу саһәдә даһа чидди јарадычылыг ахтарышлары апармағы тәләб едир.

Кино-журналларымызда нәзәрә чарпан әсас нөгсан чәкилән кадрларда јарадычы фикрин, бәдии тәхәјјүлүн кифајәт гәдәр олмамасыдыр. Чох заман тамашачыја елә кәлир ки, һәјатда таныдығы иш адамлары екранда нәдәнсә гејри-тәбии көрүнүрләр. Онлар елә бил киминсә ишарәси илә данышыр вә һәрәкәт едирләр ки, бу да сүн'и чыхыр. Оператор бу чәһәтә көрә хүсуси фикир версин. О, һәјатда, зәһмәт просесиндә елә кадрлары сечиб лентә чәкмәлидир ки, һәмин сәһнә һәјатдакы кими тәбии, чанлы, драматик олсун. Епизодлар арасындакы ујғунсузлуг барәдә дә данышмаг лазымдыр. Јерли-јерсиз тәнтәнәли, курултулу чүмләләр ишләтмәк кино-журналын, јахуд сәнәдли филмин нәтичә е'тибары илә мүвәффәгијјәтсиз чыхмасына сәбәб олур. Инсанын екранда көрдүјүмүз сурәти, әһвал-руһијјәси илә дикторун дедији сөзләр бир-бирини тамамламалыдыр. Тәәссүф ки, тәчрүбәдә чох вахт бунун әксини көрүрүк. Кино-журналларыны монтаж едән режиссорлар бу чәһәтә хүсуси фикир вермәлидирләр.

Тамашачыларын кино-журнала, кино-очеркә, сәнәдли, елми-күтләви филмләрә бөјүк мараг көстәрмәләри тәсадүфи дејилдир. Инди елмин, техниканын наилијјәтләри, күндәлик һәјатда баш верән һадисәләр һамыны мәшғул едир. Бу мәсәләләрин дәриндән өјрәнилмәсиндә кинонун имканларындан кениш истифадә етмәк олар вә лазымдыр. Лакин сәнајемизин, кәнд тәсәррүфатымызын габагчыл нүмајәндәләринин зәнкин иш тәчрүбәсини јајан белә елми-күтләви, сәнәдли филмләр биздә, тәәссүф ки, һәлә чох аздыр.

«Партијанын кәнд тәсәррүфатыны интенсивләшдирмәк хәттинин һәјата кечирилмәси илә әлагәдар олан бә'зи мәсәләләр һаггында» Н. С. Хрушшов јолдашын 1964-чү ил 13 апрел тарихли мәктубунда чох һаглы олараг көстәрилир ки, бурахылан елми истеһсалат филмләринин кејфијјәтинә һеч дә һамы лазыми тәләбкарлыгла јанашмыр. Бә'зән тамашачылары садәчә олараг чашдырырлар. Онлары заһири көзәлликләрлә мәфтун едирләр, јарымчыг иши баша чатдырылмыш бир иш кими гәләмә верирләр. Белә ишчиләрә гаршы мүбаризә апармаг лазымдыр. Елми биликләрин, елми наилијјәтләрин тәблиги илә вичдансыз адамлар, дүз адамлар мәшғул олмалыдырлар. Доғрудур, бә'зән сәһвләрә һеч дә гәсдән јол верилмир. Адамлар кирищдикләри мүрәккәб ишин маһијјәтини садәчә олараг баша дүшмүрләр. Онлар һәтта күман едирләр ки, габагчыл тәчрүбәни јахшы көстәрирләр, јахшы тәблиғ едирләр. Лакин бә'зән онларын нөгтеји-нәзәрләри илә јахшы олан бир шеј әслиндә јенилијин лап сәтһи нүмајишиндән башга бир шеј олмур вә чох заман истеһсалата фајда вермир. Көрәк елмин наилијјәтләриндән вә габагчыл тәчрүбәдән бәһс едән филмләрин јарадылмасына мүтәхәссисләр—агрономлар, зоотехникләр, мүһәндисләр, механизаторлар, алимләр кениш чәлб едилсинләр.

Н. С. Хрушшов јолдашын бу гејдләри кино ишчиләринин гаршысында дуран чох мүһүм вәзифәләри ачыг-ајдын мүәјјәнләшдирир. Биз чалышмалыјыг ки, лентә чәкдијимиз материалы, објекти, адамлары әввәлчә өзүмүз јахшы өјрәнәк. Белә олмадыгда һиссә, шүура һеч нә вермәјән зәиф кино әсәрләри мејдана чыхыр, тамашачыларын вахты һәдәр јерә сәрф олунур.

Инди биздә Гүдрәт Сәмәдов, Гызгајыт Һәсәнова, Акиф Чәфәров, Сардар Имрәлијев, Адам Исајев, Диләфруз Очаггулијева кими нечә габагчыл зәһмәт адамы, әмәк гәһрәманы вардыр. Онларын ады республикамыздан узагларда да мәшһурдур. Бизим вәзифәмиз кәнд тәсәррүфатымызын вә сәнајемизин белә мајакларынын ишини екранда лајигинчә чанландырмагдыр. Һәм дә бу чүр кино мәһсулларынын јүксәк бәдии кејфијјәтдә олмасына хүсуси диггәт јетирмәк лазымдыр ки, онлара бахан тамашачы јени бир шеј өјрәнмәклә бәрабәр бәдии зөвг дә алсын.

Унутмаг олмаз ки, еjни мөвзуда ишләнмиш кино әсәри илә, дејәк ки, гәзет-журнал мәгаләси арасында әсаслы фәргләр вардыр. Мүәјјән бир мәсәлә барәсиндә хроникал, сәнәдли филмә, кино-очеркә бахмагла о иш һаггында һәр һансы мәгаләдән даһа артыг вә зәнкин мә'лумат алыныр ки, бу да мә'лум олдуғу кими, кино сәнәтинин кениш имканлары илә әлагәдардыр.

Индијәдәк республикамызда кифајәт гәдәр јахшы хроникал вә елми күтләви филмләр, кино-журнал истеһсал едилмәсинә мане олан сәбәбләрдән бири биздә хроникал вә сәнәдли филмләр студијасынын олмамасыдыр. Лакин бу чәтинлик һазырда арадан галдырылмаг үзрәдир. Јахын вахтларда Азәрбајчанфилм студијасынын нәздиндә олан хроника шө'бәси мүстәгил хроникал, сәнәдли вә елми-күтләви филм студијасына чевриләчәкдир. Партија вә һөкумәтимизин кино ишчиләринә көстәрдији бу гајғыја чаваб олараг даһа мәзмунлу, јүксәк бәдии сәвијјәли әсәрләр јаратмалыјыг. Тамашачылар коммунизм чәмијјәти гуран мүасирләримизин бөјүк ишини, онларын өзләрини екранларда көрмәк истәјирләр.

Мухтар ДАДАШОВ

Азәрбајчан ССР Кинемотографија ишчиләри Иттифагынын катиби.

ТҮРКМӘН РӘССАМЛАРЫНЫН СӘРКИСИ

Рәссамларымызын республикаларарасы јарадычылыг сәркиләрини тәшкил етмәк көзәл бир ән'әнә олмушдур. Бу сәркиләр васитәсилә биз, гардаш халгларын тәсвири инчәсәнәт саһәсиндә газандыглары наилијјәтләрлә таныш олур, достларымызын мүвәффәгијјәтләринә үрәкдән севинирик.

Азәрбајчан ССР Мәдәнијјәт Назирлијинин сәрки салонунда нүмајиш етдирилән Түркмәнистан тәсвири инчәсәнәт сәркисинә тамашачылар марагла бахырлар. Сәркидә рәнккарлыг, һејкәлтәрашлыг вә графика әсәрләри, түркмән халчачыларынын сон илләрдә тохудуглары халчалар көстәрилир.

Салона дахил олдугда илк нөвбәдә, халчачылыг сәнәти саһәсиндә зәнкин тәчрүбә газанмыш гардаш түркмән сәнәткарларынын јаратдыглары әсәрләр нәзәри чәлб едир. Бу әсәрләр арасында мәишәтдә истифадә олунан бәдии халчалар да вардыр.

Огулбаһар Бабајев, Оразсолтан Аманов, Ајчамал Мурадова түркмән рәссамларынын ескизләри әсасында К. Маркс, В. И. Ленин, Н. С. Хрушшов, М. Горки вә башга көркәмли шәхсијјәтләрин портретләри тохунмуш халчалар јаратмышлар.

Сәркидә әмәк адамларынын ишинә һәср едилән әсәрләр дә кениш јер тутур. Јағлы боја илә ишләнмиш рәсм әсәрләриндән А. Аманкәлдијевин «Халчачылар», Ј. Адамовун «Сосиалист Әмәји Гәһрәманы Гулу Јагубовун портрети», Ч. Аманкәлдијевин «Колхозчу гадынлар», Д. Бајрамовун «Тракторчу Хангулијевин портрети», Г. Брусенсовун «Гөтүртәпәлиләр» тамашачылара сәмими тә'сир бағышлајыр.

Түркмән рәссамлары көркәмли сәнәт адамларынын портретләрини јаратмаға да хүсусилә бөјүк сә'ј көстәрирләр. Бу мә'нада Т. Сабировун «Түркмәнистан халг артисти, бәстәкар Вәли Мухтаровун портрети», П. Знаменшиковун усталыгла чәкдији түркмән поезијасынын классики Молланәпәсә һәср олунмуш плакат, Г. Брусенсовун маһарәтлә чәкдији, исте'дадлы пианочу «М. Әһмәдованын портрети» хүсусилә диггәти чәлб едир.

Сон илләрдә түркмән рәссамлары графика саһәсиндә дә чидди наилијјәтләр газанмышлар. Буну сәркидә көстәрилән бир чох әсәрләр, о чүмләдән «Јајын гызмарында», «Кечә кешикчиләри» (рәссам В. Когдиндир), «Печин јанында» (рәссам П. Знаменшиковдур) линогравүралары ајдын сүбут едир.

Түркмән рәссамларынын әсәрләриндән: (соада)—**Јајын гызмарында** — рәссам **В. Когдин**, (сағда) **Молланәпәс**—рәссам **П. Знаменшиков**, (ашағыда) **Халчачы гызлар**—рәссам **А. Аманкәлдијев**.

СОСИАЛИСТ ӨЛКӘЛӘРИНДӘ

ПРОЛЕТАР МӘДӘНИЈЈӘТИНИН САФЛЫҒЫ ВӘ ПАРТИЈАЛЫЛЫҒЫ УҒРУНДА

Алманија Демократик Республикасынын «Дис-Ферлаг» нәшријјаты Сов.ИКП XX гурултајындан сонра Н. С. Хрушшов јолдашын мәдәнијјәт саһәсиндәки сијасәт мәсәләләринә даир нитгләрини вә сөһбәтләрини китаб шәклиндә бурахмышдыр. Китаба Валтер Улбрихт јолдаш кириш сөзү јазмышдыр.

Алманија Демократик Республикасынын мәтбуаты Н. С. Хрушшовун јазычылара мүрачиәт едәрәк, онлары јени һәјат уғрунда, јени чәмијјәт адамларынын тәрбијәси уғрунда фәал мүбаризәјә чағырдығы јерләрә хүсуси диггәт јетирир. «Нејес Дејчланд» гәзети бу мәчмуәнин нәшр едилмәсинә һәср олунан мәгаләсиндә гејд едир ки, Н. С. Хрушшов инчәсәнәт вә әдәбијјаты марксистчәсинә баша дүшмәк һаггында Ленин нәзәријјәсинә әсасланараг, пролетар мәдәнијјәтинин сафлығыны вә партијалылығыны принсипиал мөвгедән мүдафиә едир. Н. С. Хрушшовун Алманија Вәһид Сосиалист Партијасынын VI гурултајындакы чыхышы Алманија Демократик Республикасынын инчәсәнәт вә әдәбијјат хадимләри үчүн хүсусилә бөјүк әһәмијјәтә маликдир.

ОН БЕШ ЈАШЫНДА ШАИР

Монголустан Халг Республикасынын китаб мағазалары рәфләриндә көрүнән «Анама» адлы ше'рләр китабы охучуларын диггәтини чәлб едир. Бу китабын мүәллифи Туменчаргалын 15 јашы вардыр. О, мәктәбдә охујур вә Улан-Батор пионерләр евинин әдәбијјат бирлијиндә иштирак едир.

Балача јашлы шаирин илк ше'ри 1961-чи илдә мәтбуатда чап олунмушдур вә о вахтдан башлајараг ше'рләри гәзетләрдә тез-тез чыхыр. Онун ше'р вә маһныларындан чохуну кәнчләр севә-севә охујур вә әзбәрләјирләр.

Туменчаргалын китабында лирик ше'рләрлә јанашы, совет космонавтларына һәср етдији «гардашым Титова», «Гагарин» адлы ше'рләр, һабелә гәһрәман Куба вә Африка кәнчләринә итһаф олунан јазылар вардыр.

ПОЕЗИЈА ӨЛКӘСИ

Бу ил Мачарыстанда биринчи дәфә поезија күнү кечирилмишдир. Бу мүнасибәтлә мәшһур шаирләрин ше'рләр китабы бурахылмышдыр. Гәзетләр вә журналлар ше'р бајрамына хүсуси нөмрәләр һәср етмишләр. «Непсабадшаг» гәзети ше'р күнү мүнасибәтилә јазмышдыр: «Өлкәмиздә һекајәләри, романлары, повестләри охумағы севирләр. Лакин Мачарыстан һаглы олараг поезија өлкәси сајылыр. Буна көрә дә бизим өлкәдә ше'ри даһа чох севир вә «ән јүксәк» әдәби жанр адландырырлар. Јени дөврүн, сосиализм дөврүнүн поезијасы үзәринә мәс'улијјәтли вәзифә дүшүр. Бу да сосиалист чәмијјәти адамынын формалашмасына көмәк етмәкдир.

Халг консерваторијасы

Мә'лум олдуғу кими естетик тәрбијәнин мүһүм васитәләриндән бири дә мусигидир. Мусиги дәрин фәлсәфи фикри, ән инчә инсани һиссләри вә мүхтәлиф һадисәләрин мүхтәлиф саһәләрини өзүндә тәчәссүм етдирмәјә гадир олан сәнәтдир.

Әдәбијјата инсаншүнаслыг дејирләр. Мәнчә, һәмин сөзү мусиги һаггында да десәк, сәһв етмәрик. Мәкәр Пушкин поезијасы илә Чајковски мусигисинин («Јевкени Онекин» вә «Гаратохмаг гадын» операларында), јахуд Низами лирикасы вә П. Абрахамс азадлыгпәрвәрлији илә Гарајев мусигисинин («Једди көзәл» вә «Илдырымлы јолларла» балетләриндә) вәһдәт тәшкил етмәси бу фикри бир даһа тәсдиг етмирми!?

Мусиги инчәсәнәтинә хас олан бу хүсусијјәти дәрк етмәк үчүн мусигинин мүнтәзәм динләмәјин, мусигинин ифадә васитәләри вә жанрлары илә таныш олмағын, көркәмли бәстәкарларын һәјат вә јарадычылығыны өјрәнмәјин бөјүк әһәмијјәти вардыр. Һаггында данышмаг истәдијимиз халг консерваторијасы бу нөгтеји-нәзәрдән сон дәрәчә мүһүм рол ојнајыр.

Бир нечә илдир ки, Москва, Ленинград, Кијев вә башга шәһәрләрдә халг консерваторијалары фәалијјәт көстәрирләр. Һәмин консерваторијаларын иш тәчрүбәси әсасында Бакыда, Шаумјан адына мәдәнијјәт сарајында халг консерваторијасы тәшкил едилмишдир. Консерваторијада бәстәкарлыг, дирижорлуг, вокал, фортепиано вә тар синифләри вардыр. Һәмин синифләрдә истеһсалатдан ајрылмадан мүхтәлиф пешә саһибләри—фәһләләр, техникләр, нефтчиләр, мүһәндисләр, һәкимләр мусиги тәһсили алырлар. Халг консерваторијасынын тәләбәләри өз ихтисаслары үзрә фәрди дәрсләрдән башга мусиги нәзәријјәси вә әдәбијјаты фәнләринә дә бөјүк һәвәс көстәрир, мусигинин бу саһәләрини даһа дәриндән мәнимсәмәк үчүн һәвәслә чалышырлар.

Консерваторијада тәһсил мүддәти үч илдир. Тәһсилин биринчи или тәләбәләр мусиги инчәсәнәти хәзинәсинә надир инчиләр бәхш едән И. С. Бах, Г. Ф. Һендел, И. Һајдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетһовен кими классик бәстәкарларын һәјаты, јарадычылығы илә таныш олурлар. Тәһсилин сонракы ики илиндә исә тәләбәләр романтизм әсринин (XIX әср) ән габагчыл әдәбијјат вә мусиги хадимләринин, даһи рус вә Азәрбајчан бәстәкарларынын фәалијјәтини өјрәнирләр. Бурада мусиги әдәбијјаты дәрсләриндән башга мусиги нәзәријјәси фәнләринә (мусиги савады, солфечио, һармонија, оркестрләшмә) дә бөјүк диггәт јетирилир.

Фәрәһләндиричи һал будур ки, халг консерваторијасында дәрс дејән мүәллимләрин әксәријјәти Азәрбајчан Дөвләт Консерваторијасынын тәләбәләридир. Онлар һәвәскар мусигичиләрин тәһсилинә вә ифачылыг габилијјәтләринин пүхтәләшмәсинә сә'јлә чалышырлар. Дәрс илинин јекуну буну парлаг шәкилдә сүбут етмишдир. Ајдын олмушдур ки, халг консерваторијасында дәрс дејән мүәллим-тәләбәләр—Р. Зөһрабов, Н. Мәһәммәдов, В. Јесман, Ш. Рзајев, Е. Әфәндијева, А. Гончаров, Н. Агамирзәјева, З. Һагвердијева, М. Һәсәнов, Н. Мәликова, Т. Һүсејнова вә башгалары тәдрис илини мүвәффәгијјәтлә баша вурмуш, мудавимләри јүксәк дәрс мәнимсәмәсинә наил олмушлар. Халг консерваторијасынын фәалијјәтини тәсәввүр етмәк үчүн ашағыдакы фактлара диггәт етмәк кифајәтдир.

Халг консерваторијасынын тәләбәси Агабала Әлијев Бузовнанефт Нефт Мә'дәнләри Идарәсинин нәглијјат сехиндә фәһлә ишләјир вә халг консерваторијасында тәһсил алыр. Агабала мусиги инчәсәнәтинин бүтүн саһәләрини һәвәслә өјрәнир, өз ифачылыг габилијјәтини дә тәкмилләшдирир. О, халг консерваторијасында тар вә дирижорлуг синифләриндә охујур. Агабала ики ил әрзиндә үмуми мусиги билијини вә ифачылыг бачарығыны гат-гат артырмышдыр. Тәкчә ону гејд етмәк кифајәтдир ки, Агабала Әлијев Ленин рајонунун 125 нөмрәли орта мәктәбиндә хор дәрси дејир вә һәмин мәктәбин халг чалғы аләтләри ансамблынын рәһбәридир. Агабала бу мүвәффәгијјәти үчүн ихтисас мүәллимләри Ширин Рзајевә вә Наилә Агамирзәјеваја дәрин миннәтдарлығыны билдирир.

Халг консерваторијасынын башга бир тәләбәси—Ибраһим Ибраһимов исә вокалистдир. Ибраһим дә нефтчидир. О, халг консерваторијасына дахил олдугдан сонра Ү. Һачыбәјовун «Сәнсиз», «Севкили чанан», А. Зејналлынын «Өлкәм», С. Әләскәровун «Күсмәрәм» романсларыны вә бәстәкарларын башга әсәрләрини өјрәнмишдир. Ибраһим инди Јејинти сәнајеси техникумунда вокал дәрнәјинин рәһбәридир, һәм дә Бузовнанын мәдәнијјәт евиндә тез-тез чыхыш едир. Халг консерваторијасынын Һ. Рүстәмзадә, А. Әлијев, В. Һүсејнов, М. Әлијев, Х. Әлијев кими исте'дадлы тәләбәләри һаггында да бу сөзләри демәк олар.

М. Әзизбәјов адына Нефт вә Кимја Институтунда тәһсил алан бир груп индонезијалы тәләбә бу илин јанвар ајындан е'тибарән халг консерваторијасына дахил олмушдур. Индонезијалы кәнчләр Азәрбајчан халгынын мәдәнијјәтинә, мусиги инчәсәнәтинә вә бәстәкарларынын јарадычылығына бөјүк мараг көстәрирләр. Онлар халг консерваторијасында тәләбә-мүәллим Фаиг Мурадовун рәһбәрлији илә Азәрбајчан муғамлары, маһнылары, рәгсләри илә таныш олур, ајры-ајры бәстәкарларын әсәрләрини өјрәнирләр.

Халг консерваторијасынын мүвәффәгијјәтләриндән һәвәслә данышаркән, онун гүсурларыны көстәрмәји дә вачиб билирик. Биринчи ону демәк лазымдыр ки, халг консерваторијасында олан мусиги аләтләри, хүсусән пианолар чох пис вәзијјәтдәдир. Пианоларын харич сәсләнмәси, бә'зи пәрдәләринин тамам ишләмәмәси бағышланмаз гүсурдур.

Халг консерваторијасында грамафон валларыны охутдуран чиһазлар саз дејилдир. Һәмин чиһазларда истәдијин валы охутдурмаг үчүн алы 15—20 дәгигә вахт сәрф етмәлисән. Бүтүн бу нөгсанлары тезликлә арадан галдырмаг үчүн Шаумјан адына мәдәнијјәт сарајынын мүдиријјәти гәти тәдбирләр көрмәлидир.

Јахшы оларды ки, халг консерваторијасында грамафон валларына јазылмыш мусигини динләмәк үчүн хүсуси отаг ајрылајды вә халг консерваторијасынын өзүнүн нот, грамафон валлары, лент јазылары, магнитофон чиһазлары олајды.

Азәрбајчан Дөвләт Консерваторијасы тәләбәләринин иштиракы илә халг консерваторијасында мараглы репертуарла тез-тез консертләр верилмәси дә мудавимләрин тәһсилинә мүсбәт тә'сир көстәрәр.

Ханәли ГУЛИЈЕВ

УНУДУЛМАЗ СӘНӘТКАР

Амансыз өлүм әдәбијјатымызын көркәмли нүмајәндәси, севимли достумуз Маршакы сырамыздан апарды.

Самуил Јаковлевич Маршак совет ушаг әдәбијјатынын баниләриндән иди. Онун әсәрләри кәнч нәслин тәрбијәсиндә бөјүк рол ојнамышдыр. Ингилабдан әввәл јарадычылыға башласа да Маршак ән көзәл әсәрләрини совет дөврүндә јарадыб, гүдрәтли бир сәнәткар кими инкишаф етмишдир. Маршакын әсәрләри баһар чичәкләри кими рәнкарәнк вә тәравәтлидир. Бөјүк јазычы әдәбијјатын һәр жанрында мәзмунча долғун, мараглы әсәрләр јаратмышдыр. Онун көзәл ше'рләри, нәғмәләри, поемалары, нағыллары милјонларла ушагларын дилләринин әзбәридир. Драм әсәрләринә кәнч нәсл севә-севә тамаша едир.

Көркәмли шаирин дилинин көзәллији, сәлистлији, үслубунун инчәлији ше'рләриндәки аһәнк вә мусиги ону охучулара севдирмишдир. Маршак өзүнә хас олан мараглы сүжетләр әсасында көзәл поемалар, фүсункар нағыллар јаратмышдыр. Мүһарибә илләриндә шаир өз кәскин сатирсы илә фашист ишғалчыларына өлүмчүл зәрбәләр ендирмишдир. Маршак мәнзум повестләриндә, поемаларында совет адамларынын гадир әмәјини тәрәннүм едиб, кичик јашлы охучулара зәһмәти севдирир. Шаирин гүдрәтли гәләми илә өлкәмизин көзәл тәбиәти охучуларын көзү өнүндә чанланыр.

Бөјүк сәнәткар Маршакын әсәрләри совет дөврүндә јетмиш милјон тиражла чап олунуб кениш сурәтдә охучулар арасында јајылмышдыр. Бүтүн гардаш республикаларда Маршакын китаблары дәфәләрлә тәрчүмә вә чап олунмушдур.

Севимли јазычынын «Почта», «Јанғын», «Дүнән вә бу күн», «Мистер Твистер», «Һәрби почта» вә бир сыра башга китаблары Азәрбајчан дилинә тәрчүмә едилмишдир. Республикамызын мәктәблиләри бу әсәрләри бөјүк марагла охујурлар.

Маршакын әсәрләри харичи өлкәләрдә дә тәрчүмә олунуб, охучуларын рәғбәт вә мәһәббәтини газанмышдыр.

Маршакы охучулар устад бир тәрчүмәчи кими дә танијырдылар. О Гәрби Авропа шаирләринин бир сыра әсәрләрини рус дилинә тәрчүмә етмишдир. Маршакын хүсусилә Шекспирдән етдији тәрчүмәләр диггәтәлајигдир.

Маршак көзәл әсәрләри үчүн бир нечә дәфә Дөвләт мүкафаты вә сон илләрдә Ленин мүкафаты алмышдыр.

Һөкумәтимиз әдәбијјат саһәсиндәки бөјүк хидмәтләринә көрә Маршакы ики дәфә Ленин ордени, Гызыл Әмәк Бајрағы ордени вә биринчи дәрәчәли Вәтән Мүһарибәси ордени илә тәлтиф етмишдир.

Маршак әдәбијјат аләминдә һәмишә јашајан гүдрәтли сәнәткарлардандыр. Онун јаратдығы мә'налы вә көзәл әсәрләр кәләчәк нәсилләрини дә һәјат јолуну ишыгландыраҹагдыр.

М. СЕЈИДЗАДӘ